

NORGES HØYESTERETT

Den 13. juli 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Normann, Østensen Berglund og Høgetveit Berg i

HR-2022-1401-U, (sak nr. 22-071071STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Elin Grinde)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder tap av førerett ved domfellelse for kjøring i påvirket tilstand.
- (2) A ble 7. mai 2021 tiltalt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd for å ha ført en motorvogn mens hun var påvirket av berusende eller bedøvende midler (tiltalens post 1). Hun ble også tiltalt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 om tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom kjøring (tiltalens post II).
- (3) Grunnlaget for tiltalen var at hun nattestid lørdag 23. mai 2020 kjørte varebil mens hun var påvirket av ulike stoffer narkotika, tilsvarende en konsentrasjon over 0,5 i alkoholpromille, og at hun vinglet i kjøringen, kjørte over i motsatt kjørefelt gjentatte ganger og kjørte inn i autovernet.
- (4) Romerike og Glåmdal tingrett avsa 4. november 2021 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1985, frifinnes for post I.
 2. A, født 00.00.1985, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 til å betale en bot på 6 000 – sekstusen – kroner, subsidiært 12 – tolv – dager fengsel, jf. straffeloven § 54 og § 55.
 3. A, født 00.00.1985, dømmes til å tåle tap av førerett for en periode på 4 – fire – måneder, jf. vegtrafikkloven § 33, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn § 2-5, jf. § 1-4 tredje ledd. Den fastsatte tapstid anses utholdt ved den tid føreretten har vært midlertidig tilbakekalt i perioden fra 23.05.2020 til 03.08.2020.»

- (5) Tingretten la til grunn at det ikke var bevist at A var klar over at hun hadde inntatt narkotika. Påtalemyndigheten anket dommen for så vidt gjaldt bevisbedømmelsen under tiltalens post I. Post II, et forhold A erkjente seg skyldig etter i tingretten, ble det ikke anket over.
- (6) Eidsivating lagmannsrett avsa 13. mars 2022 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1985, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd samt det forhold som ble endelig avgjort ved Romerike og Glåmdal tingretts dom av 4. november 2021, til fengsel i 18 – atten – dager. Straffen gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år. Hun dømmes videre til å betale en bot stor 25 000 – tjuefemtusen – kroner subsidiært fengsel i 15 – femten – dager.
 - 2. A dømmes til å tåle tap av førerett for en periode på 12 – tolv – måneder. Til fradrag kommer den tid førerkortet har vært midlertidig beslaglagt av politiet. Hun må avlegge full ny førerprøve for å gjennerverve føreretten.
 - 3. Saksomkostninger idømmes ikke.»
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder reaksjonsfastsettelsen. I korte trekk er det gjort gjeldende at tapstiden har blitt for lang; det er grunnlag for å gå under minstetiden, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd. Det er lagt ned påstand om at anken henvises til ankeforhandling.
- (8) *Påtalemyndigheten* har vist til at saken ikke reiser et spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, og at det heller ikke er andre grunner som gjør det særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Lagmannsrettens begrunnelse og resultat er korrekt, og det er klart at anken ikke vil føre frem. Det er lagt ned påstand om at anken nektes fremmet.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A har ankerett for så vidt gjelder tiltalens post I ettersom denne delen av anken gjelder et forhold hun ble frifunnet for i tingretten, men domfelt for i lagmannsretten. For å nekte anken fremmet må utvalget da enstemmig finne det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første og andre ledd. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (10) A er domfelt for kjøring i påvirket tilstand tilsvarende over 0,5 promille og for uaktsom kjøring. Kjøringen fant sted nattetid, over et lengre tidsrom, der hun flere ganger var over i motsatt kjørefelt både i 60- og 80-soner og også kjørte inn i autovernet på motsatt side av veien. Lagmannsretten la til grunn at kjøringen utsatte medtrafikanter for stor fare.
- (11) Etter vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd kan retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en bestemt tid eller for alltid fradømmes dersom hensynet til trafikksikkerheten eller allmenne hensyn ellers krever det. I medhold av andre ledd skal tapet av førerett fastsettes til minst ett år dersom rettighetshaveren blir ilagt straff for overtredelse av § 22, jf. § 31.
- (12) Det følger tapsforskriften § 3-2 nr. 3 at der en person med førerett er ilagt straff for å ha ført motorvogn med konsentrasjon i blodet av annet berusende eller bedøvende middel svarende til over 0,5 promille til og med 1,2 promille, skal tap av førerett fastsettes fra tolv til tjuefire måneder.

- (13) Lagmannsretten har korrekt tatt utgangspunkt i disse bestemmelsene, og lagt til grunn at tapstiden som utgangspunkt skal settes til tolv måneder. Etter ankeutvalgets oppfatning er dette i alle fall ikke for strengt, ettersom A også er domfelt for overtredelse av vegtrafikkloven § 3. Denne overtredelsen ville i saken her gitt grunnlag for tap av føreretten i flere måneder, jf. vegtrafikkloven § 33 og tapsforskriften § 2-5 første ledd.
- (14) Etter vegtrafikkloven § 33 nr. 1 sjette ledd, kan tapet av førerett settes kortere enn minstetiden, dersom det ellers vil virke urimelig hardt og det foreligger særdeles formildende omstendigheter ved forholdet som ligger til grunn for tapet av førerett. Det samme gjelder når andre helt spesielle grunner taler for å gå under minstetiden.
- (15) Adgangen til å gå under lov- eller forskriftsbestemte minstefrister er snever, og det er meningen at adgangen bare skal anvendes i unntakstilfeller, jf. Ot.prp. nr. 52 (2002–2003) side 74. Det må foreligge helt spesielle grunner for å gå under minstetiden, se blant annet Rt-2005-1041 avsnitt 14.
- (16) Lagmannsretten fant ikke at det forelå slike helt spesielle grunner i denne saken som ga grunnlag for å gå under minstetiden. Ankeutvalget er enig i denne vurderingen.
- (17) Det er opplyst at A ved tap av førerett i tolv måneder vil miste sin nåværende sjåførstilling og også godkjenningen som yrkessjåfør. Dette vil kunne få konsekvenser for hennes videre deltagelse i arbeidslivet, ettersom hun har brukt lang tid på å finne et yrke hun kan klare med de helseplager hun har.
- (18) Domfellelse for kjøring i ruspåvirket stand vil imidlertid, som også lagmannsretten har pekt på, regelmessig medføre konsekvenser for den enkeltes jobbsituasjon. Særlig gjelder dette yrkessjåfører. Samtidig må hensynet til trafikksikkerhet og likebehandling tillegges betydelig vekt også når siktede er yrkessjåfør. Som yrkessjåfør har hun særlig kunnskap om betydningen av å være upåvirket, opplagt og aktsom i trafikken. Ankeutvalget kan ikke se at A rammes urimelig hardt sammenlignet med andre yrkessjåfører som også taper føreretten.
- (19) A hadde ved domfellelsen hatt føreretten tilbake i 19 måneder etter hendelsen. I anken til Høyesterett er det anført at dette bør lede til fastsettelse av en kortere tapsperiode. Det vist til at det etter tapsforskriften § 1-4 kan legges vekt på om vedkommende har hatt førerkortet i sin besittelse i lengre tid etter handlingstidspunktet, dersom vedkommende ikke kan bebreides at førerkortet ikke har vært beslaglagt. Som forsvarer er oppmerksom på, følger det imidlertid av Rt-2012-265 avsnitt 16 at forskriften ikke gir hjemmel for å gjøre unntak fra lovens bestemmelser om *minstetid for tap* av førerett. Føreretten kan derfor ikke settes lavere enn tolv måneder i et tilfelle som dette.
- (20) Ankeutvalget tilføyer at hensynet til en yrkessjåførs behov for å gjøre tilpasninger i arbeidssituasjonen kan medføre at det ikke alltid foretas et midlertidig beslag, jf. HR-2019-1055-U avsnitt 16. Dette kan tilsi en viss varsomhet med å legge særlig stor vekt på om vedkommende har hatt føreretten i sin besittelse etter den straffbare kjøringen.
- (21) Etter ankeutvalget syn gjelder ikke tiltaltes anke spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke av andre grunner særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett. Anken blir derfor nektet fremmet.
- (22) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING

Anken nektes fremmet.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)